

Ġabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Is-Seba' Awla)

7 ta' Mejju 2020*

“Appell – Għajjnuna mill-Istat – Għajjnuna reġjonali favur l-industrija tal-azzar – Deċiżjoni li tiddikjara l-għajjnuna inkompatibbli mas-suq komuni – Kuncett ta' ‘għajjnuna mill-Istat’ – Vantaġġ – Kriterju ta' operatur privat – Żball manifest – Oneru tal-prova – Limiti tal-istħarriġ ġudizzjarju”

Fil-Kawża C-148/19 P,

li għandha bħala suġġett appell skont l-Artikolu 56 tal-Istatut tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea, ipprezentat fid-19 ta' Frar 2019,

BTB Holding Investments SA, stabbilita fil-Lussemburgu (il-Lussemburgu),

Duferco Participations Holding SA, stabbilita fil-Lussemburgu,

irrapreżentati minn J.-F. Bellis, R. Luff, M. Favart u Q. Declève, avocats,

appellanti,

il-partijiet l-oħra fil-kawża li huma:

Il-Kummissjoni Ewropea, irrapreżentata minn V. Bottka u G. Luengo, bħala aġenti,

konvenuta fl-ewwel istanza,

Foreign Strategic Investments Holding (FSIH),

intervenjenti fl-ewwel istanza,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Is-Seba' Awla),

komposta minn P. G. Xuereb, President tal-Awla, A. Arabadjiev (Relatur) u A. Kumin, Imħallfin,

Avukat Ġenerali: G. Pitruzzella,

Reġistratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

wara li rat id-deċiżjoni, meħuda wara li nstema' l-Avukat Ġenerali, li l-kawża tinqata' mingħajr konkluzjonijiet,

tagħti l-preżenti

* Lingwa tal-kawża: il-Franċiż.

Sentenza

- 1 Permezz tal-appell tagħhom, BTB Holding Investments SA (iktar 'il quddiem "BTB") u Duferco Participations Holding SA (iktar 'il quddiem "DPH") jitolbu l-annullament tas-sentenza tal-Qorti Ġenerali tal-Unjoni Ewropea tal-11 ta' Diċembru 2018, BTB Holding Investments u Duferco Participations Holding vs Il-Kummissjoni (T-100/17, mhux ippubblikata, iktar 'il quddiem is-"sentenza appellata", EU:T:2018:900), li permezz tagħha din ċaħdet ir-rikors tagħhom intiż għall-annullament parzjali tad-Deciżjoni tal-Kummissjoni (UE) 2016/2041 tal-20 ta' Jannar 2016 dwar l-Għajnuna mill-Istat SA.33926 2013/C (ex 2013/NN, 2011/CP) mogħtija mill-Belġju lil Duferco (ĠU 2016, L 314, p. 22, iktar 'il quddiem id-"deciżjoni kontenjuża").

Il-fatti li wasslu għall-kawża

- 2 Il-fatti li wasslu għall-kawża ġew esposti mill-Qorti Ġenerali fil-punti 1 sa 21 tas-sentenza appellata u jistgħu, għall-htigiet tal-kawża prezenti, jitqassru kif ġej.
- 3 Il-grupp Duferco jipproduċi u jbigħ l-azzar. Huwa jinsab prezenti f'madwar 50 pajjiż madwar id-dinja. Fl-2009, l-attivitajiet tal-imsemmi grupp fl-Ewropa kienu kkonċentrati prinċipalment fil-Belġju u fl-Italja. Dan il-grupp kien ukoll attiv, b'mod partikolari, fl-Isvizzera, fil-Lussemburgu u fi Franza.
- 4 Il-grupp Duferco ġie stabbilit fil-Belġju fl-1997 u, sal-2002, akkwista diversi siti tal-azzar. Wara din il-mewġa ta' akkwisti, l-imsemmi grupp kellu tliet sussidjarji ewlenin fil-Belġju, jiġifieri Duferco Clabecq, Duferco La Louvière u Carsid.
- 5 Il-konsolidazzjoni tal-attivitajiet ta' kummerċ tal-grupp Duferco saret mill-kumpannija Duferco Industrial Investment (iktar 'il quddiem "DI"), li kienet is-suċċessura ta' DPH. BTB tmexxi l-grupp Duferco u hija l-kumpannija omm tal-grupp li ssuċċediet lill-kumpannija Bolmat Holding Ltd (iktar 'il quddiem "Bolmat") kif ukoll lill-kumpanniji Ultima Holding Ltd u Ultima Partners Ltd (iktar 'il quddiem, mehuda flimkien, "Ultima"), li precedentement kienu l-kumpanniji omm ta' DPH.
- 6 Fl-2006, il-grupp Duferco daħal fi sħubija strateġika mal-grupp Russu Novolipetsk (iktar 'il quddiem il-"grupp NLMK"). Din is-sħubija kienet intiża sabiex tiehu vantaġġ mill-preżenza tal-grupp NLMK fl-ewwel parti tal-katina tal-azzar (provvista ta' materja prima u manifattura ta' prodotti parzjalment kompluti). Hija ħadet il-forma ta' sehem tal-kumpannija omm tal-grupp NLMK f'wahda mill-holdings tal-grupp Duferco, jiġifieri Steel Invest & Finance (Luxembourg) SA (iktar 'il quddiem "SIF"). SIF kienet tiġbor flimkien diversi assi tal-grupp Duferco, fosthom Duferco Clabecq, Duferco La Louvière u Carsid. Parti Amerikana tal-grupp Duferco, jiġifieri Duferco US Investment Corp. (iktar 'il quddiem "Duferco US") u s-sussidjarja tagħha Duferco Farrell Corp. (iktar 'il quddiem "Farrell"), ġiet ukoll integrata f'SIF fl-aħħar tal-2006. Fit-18 ta' Diċembru 2006, ġie approvat il-ftehim bejn il-gruppi Duferco u NLMK u l-kumpannija omm tal-grupp NLMK akkwistat 50 % tal-ishma ta' SIF.
- 7 Matul is-sajf tal-2011, is-sħubija strateġika bejn il-grupp Duferco u l-grupp NLMK intemmet. Iz-żewġ gruppi qasmu l-assi ta' SIF.
- 8 F'Novembru 2011, gazzetta Belġjana ppubblikat serje ta' artikli li kkonkludew li r-Regjun tal-Wallonie (il-Belġju) kien ta għajnuna finanzjarja lill-grupp Duferco mill-2003 mingħajr ma kien informa lill-Kummissjoni Ewropea dwar dan. Skont l-imsemmija gazzetta, f'Marzu 2003, ir-Regjun tal-Wallonie holoq holding finanzjarja ġdida, il-Foreign Strategic Investment Holding SA (FSIH), sussidjarja ta' Société wallonne de gestion et de participations (Sogepa), sabiex tinvesti f'kumpanniji tal-imsemmi grupp li għandhom is-sede tagħhom barra mill-Belġju, kif ukoll barra mill-Unjoni Ewropea.

- 9 Wara dawn l-artikli, il-Kummissjoni talbet lir-Renju tal-Belġju, permezz ta' ittra tad-29 ta' Novembru 2011, sabiex jipprovdilha iktar informazzjoni dwar in-natura tal-għajjnuna finanzjarja li r-Regjun tal-Wallonie kien ipprova lill-grupp Duferco bejn l-2003 u l-2011.
- 10 Permezz ta' ittra tas-16 ta' Ottubru 2013, il-Kummissjoni informat lir-Renju tal-Belġju bid-deċizzjoni tagħha li tiftaħ il-proċedura prevista fl-Artikolu 108(2) TFUE fir-rigward ta' dawn il-miżuri ta' għajjnuna finanzjarja. Hija stiednet lill-partijiet interessati sabiex jipprezentaw l-osservazzjonijiet tagħhom dwar l-imsemmija miżuri inkwistjoni.
- 11 Mill-informazzjoni kollha kkomunikata mir-Renju tal-Belġju lill-Kummissjoni jirriżulta li, bejn l-2003 u l-2011, FSIH intervjeniet diversi drabi favur il-grupp Duferco, għal total ta' EUR 517 miljun.
- 12 Waħda minn dawn l-interventi, imsejha l-“ewwel miżura” jew il-“miżura Nru 1”, ikkonsistiet fit-trasferiment, fl-2006, minn FSIH, tas-sehem ta' 49.9% li hija kellha mill-2003 f'Duferco US, favur DII. Dan it-trasferiment ta' ishma seħħ fil-kuntest tan-negozjati qabel il-partecipazzjoni tal-grupp NLMK fil-grupp Duferco permezz ta' SIF, peress li l-grupp NLMK kien wera x-xewqa li l-ishma kollha ta' Duferco US ikunu kkontrollati minn SIF. Għalhekk, sabiex ittemm l-ishubija tagħha ma' Duferco US, FSIH, fl-14 ta' Ġunju 2006, tat lil DII opzjoni ta' xiri fuq l-ishma tagħha f'Duferco US, liema opzjoni kienet sussegwentement ittrasferita lil Ultima, li eżerċitatha u pproċediet, għal ammont ta' 125.85 miljun dollaru Amerikan (USD) (madwar EUR 95 miljun), għax-xiri mill-gdid tas-sehem kollu ta' FSIH f'Duferco US.
- 13 B'dan il-mod, fit-12 ta' Diċembru 2006, il-grupp Duferco sar il-proprjetarju sħiħ ta' Duferco US, f'itjem biss qabel ma fformalizza s-sħubija strateġika tiegħu mal-grupp NLMK.
- 14 It-tieni intervent ta' FSIH favur il-grupp Duferco, imsejha t-“tieni miżura” jew “miżura Nru 2”, ikkonsistiet fit-trasferiment minn FSIH, fl-2006, tas-sehem ta' madwar 25% li hija kellha mill-2003 f'DPH, għall-benefiċċju ta' Bolmat, li precedentement kienet il-kumpannija omm tal-grupp Duferco li s-suċċessur tagħha kien BTB. Dan it-trasferiment ta' ishma rriżulta mill-intenzjoni ta' FSIH li ttemm l-ishubija tagħha ma' DPH. Għalhekk, fl-14 ta' Ġunju 2006, FSIH ittrasferixxiet lil Bolmat is-sehem kollu tagħha f'DPH għal ammont ta' USD 105.42 miljun (madwar EUR 84 miljun).
- 15 It-tielet waħda minn dawn l-interventi, imsejha r-“raba' miżura” jew “miżura Nru 4”, ikkonsistiet, essenzjalment, skont żewġ ftehimiet iffirmati fix-xhur ta' Settembru u ta' Diċembru 2009, fl-għoti ta' self *in fine* ta' EUR 100 miljun lil Ultima, li precedentement kienet il-kumpannija omm tal-grupp Duferco li kien is-suċċessur ta' BTB. Dan is-self inheles f'żewġ partijiet, l-ewwel waħda, ta' EUR 30 miljun f'Settembru 2009 u, it-tieni waħda, ta' EUR 70 miljun f'Diċembru 2009. Ir-rata applikabbli għas-self giet stabbilita bir-rata Euribor ta' 12-il xahar b'żieda ta' 75 punt bażi, jiġifieri 2.052% fil-mument tal-konkluzjoni ta' dan il-ftehim. Skont l-informazzjoni pprezentata mir-Renju tal-Belġju, ir-rata effettivament miżmuma kienet ta' 2.04% meta nhelset l-ewwel parti u ta' 1.99% meta nhelset it-tieni parti.
- 16 Fid-dawl tat-tmiem tas-sħubija strateġika bejn il-grupp Duferco u l-grupp NLMK li seħħ fl-2011, u kif kienu qablu dawn tal-aħħar, is-self kollu gie mħallas lura bil-quddiem fit-30 ta' Ġunju 2011.
- 17 Fl-20 ta' Jannar 2016, il-Kummissjoni adottat id-deċizzjoni kontenzjuża.
- 18 Fir-rigward, qabelxejn, tal-miżura Nru 1, il-Kummissjoni qieset li l-kundizzjonijiet li fihom sar il-bejgħ tas-sehem ta' FSIH f'Duferco US kellhom il-konsegwenza li jqiegħdu lil DII f'sitwazzjoni iktar favorevoli minn dik tal-kompetituri tagħha, peress li l-ebda investitur privat ma kien jaċċetta li jbigħ is-sehem tiegħu f'Duferco US bl-istess kundizzjonijiet u li dan il-vantaġġ kien jikkostitwixxi għajjnuna mill-Istat inkompatibbli mas-suq intern.

- 19 Il-Kummissjoni qieset li s-sehem ta' FSIH f'Duferco US kellha tiġi vvalutata sa USD 141.09 miljun, b'tali mod li, minhabba t-trasferiment ta' USD 125.85 miljun, l-ammont tal-ghajjnuna favur DII kien ta' USD 15.24 miljun (madwar EUR 11.58 miljun).
- 20 Sussegwentement, fir-rigward tal-mizura Nru 2 il-Kummissjoni qieset ukoll li l-kundizzjonijiet li fihom kien sar il-bejgħ tas-sehem ta' FSIH f'DPH kellhom il-konsegwenza li jqiegħdu lil Bolmat f'sitwazzjoni iktar favorevoli minn dik tal-kompetituri tagħha, peress li l-ebda investitur privat ma kien jaċċetta li jbigħ is-sehem tiegħu f'DPH bl-istess kundizzjonijiet, u li dan il-vantaġġ kien jikkostitwixxi għajjnuna mill-Istat inkompatibbli mas-suq intern.
- 21 Il-Kummissjoni qieset li s-sehem ta' FSIH f'DPH kellha tiġi vvalutata mill-inqas sa USD 131 miljun, b'tali mod li, minhabba t-trasferiment ta' USD 105.42 miljun, l-ammont tal-ghajjnuna favur Bolmat kien ta' USD 25.58 miljun (madwar EUR 20.36 miljun).
- 22 Fl-aħħar nett, fir-rigward tal-mizura Nru 4, il-Kummissjoni qieset li l-kundizzjonijiet li fihom FSIH kienet tat self ta' EUR 100 miljun lil Ultima kellhom il-konsegwenza li jqiegħdu lil Ultima f'sitwazzjoni iktar favorevoli minn dik tal-kompetituri tagħha, peress li l-ebda kreditur privat ma kien jaċċetta li jagħtiha self bl-istess kundizzjonijiet, u li dan il-vantaġġ kien jikkostitwixxi għajjnuna mill-Istat inkompatibbli mas-suq intern. Fil-fehma tagħha, ir-rata applikabbli għas-self kellha tiġi ffissata bir-rata Euribor ta' 12-il xahar b'żieda ta' 220 punt bażi, jiġifieri 3.502 %.
- 23 Sa fejn gie miftiehem ir-rimbors antiċipat tas-self f'Ġunju 2011, il-Kummissjoni, fuq bażi ta' kalkolu ta' kapitalizzazzjoni ssemplifikata, qieset li l-ammont tal-ghajjnuna favur Ultima kien ta' madwar EUR 2.08 miljun għal dan is-self.

Id-deċiżjoni kontenzjuża

- 24 Id-dispozittiv tad-deċiżjoni kontenzjuża jipprovdi kif ġej:

“Artikolu 1

Il-mizuri li ġejjin, implimentati b'mod illegali [mir-Renju tal-]Belġju bi ksur tal-Artikolu 108(3) [TFUE], jikkostitwixxu għajjnuna mill-Istat inkompatibbli mas-suq intern:

a) bejgħ ta' sehem f'[Duferco US], [lil DII], għall-ammont ta' EUR 11 581 700;

b) bejgħ ta' sehem f'[DPH], [lil Bolmat], għall-ammont ta' EUR 20 362 464;

[...]

d) self [lil Ultima], għall-ammont ta' EUR 2 082 723 fil-prinċipju, sakemm ir-rata tal-imgħax applikata lis-self tkun inqas minn 3,502 %;

[...]

Artikolu 2

1. [Ir-Renju tal-]Belġju għandu jirkupra mill-benefiċjarji diretti jew is-suċċessuri legali tagħhom l-ghajjnuna inkompatibbli mogħtija msemmija fl-Artikolu 1.

[...]

Il-proċedura quddiem il-Qorti Ġenerali u s-sentenza appellata

- 25 Permezz ta' att ipprezentat fir-Registru tal-Qorti Ġenerali fl-14 ta' Frar 2017, BTB u DPH ipprezentaw rikors għall-annullament parzjali tad-deċiżjoni kontenzjuża.
- 26 Permezz ta' talba pprezentata fir-Registru tal-Qorti Ġenerali fit-12 ta' Ġunju 2017, FSIH talbet li tintervjeni insostenn tat-talbiet ta' BTB u ta' DPH.
- 27 Insostenn tal-imsemmi rikors, BTB u DPH invokaw tmien motivi. Tlieta minn dawn il-motivi kienu jirrigwardaw il-miżura Nru 1, tlieta kienu jirrigwardaw il-miżura Nru 2 u l-aħħar tnejn kienu jikkonċernaw il-miżura Nru 4.
- 28 Fir-rigward tal-miżura Nru 1, l-ewwel żewġ motivi kienu bbażati wkoll, essenzjalment, fuq l-assenza ta' vantaġġ marbut mal-kundizzjonijiet li fihom FSIH ittrasferixxiet is-sehem tagħha f'Duferco US lil DII. It-tielet motiv kien ibbażat, essenzjalment, fuq żbalji differenti li vvizzjaw id-determinazzjoni tal-ammont tal-għajjnuna inkwistjoni.
- 29 Fir-rigward tal-miżura Nru 2, l-ewwel żewġ motivi kienu bbażati wkoll, essenzjalment, fuq l-assenza ta' vantaġġ marbut mal-kundizzjonijiet li fihom FSIH ittrasferixxiet is-sehem tagħha f'DPH lil Bolmat. It-tielet motiv kien ibbażat, essenzjalment, fuq żbalji differenti li vvizzjaw id-determinazzjoni tal-ammont tal-għajjnuna inkwistjoni.
- 30 Fir-rigward tal-miżura Nru 4, iż-żewġ motivi kienu bbażati, essenzjalment, fuq l-assenza ta' vantaġġ marbut mal-kundizzjonijiet li fihom FSIH tat self lil Ultima.
- 31 Permezz tas-sentenza appellata, il-Qorti Ġenerali ċaħdet ir-rikors ta' BTB u ta' DPH.

It-talbiet tal-partijiet quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja

- 32 BTB u DPH jitolbu li l-Qorti tal-Ġustizzja jogħġobha:
- tannulla s-sentenza appellata u tibgħat lura l-kawża quddiem il-Qorti Ġenerali kif ukoll
 - tikkundanna lill-Kummissjoni għall-ispejjeż.
- 33 Il-Kummissjoni titlob li l-Qorti tal-Ġustizzja jogħġobha:
- prinċipalment, tiċħad l-appell bħala infondata;
 - sussidjarjament, tiċħad ir-rikors għal annullament ipprezentat kontra d-deċiżjoni kontenzjuża, u
 - tikkundanna lil BTB u lil DPH għall-ispejjeż sostnuti quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja.

Fuq l-appell

Fuq l-ammissibbiltà

- 34 Il-Kummissjoni teċċepixxi l-inammissibbiltà tal-appell fl-intier tiegħu, minhabba li dan huwa astratt wisq.

- 35 F'dan ir-rigward, mit-tieni subparagrafu tal-Artikolu 256(1) TFUE, mill-ewwel paragrafu tal-Artikolu 58 tal-Istatut tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea kif ukoll mill-Artikolu 168(1)(d) u mill-Artikolu 169(2) tar-Regoli tal-Proċedura tal-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li appell għandu jindika b'mod preċiż l-elementi kkontestati tas-sentenza li jkun qiegħed jintalab l-annullament tagħha, kif ukoll l-argumenti legali mqajma speċifikament insostenn ta' din it-talba (sentenza tal-11 ta' April 2013, *Mindo vs Il-Kummissjoni*, C-652/11 P, EU:C:2013:229, punt 21).
- 36 F'dan il-każ, BTB u DPH esponew b'mod ċar ir-raġunijiet għalfejn huma jqisu li l-Qorti Ġenerali wettqet żbalji ta' liġi. Dawn iż-żewġ imprizi identifikaw, b'mod suffiċjentement preċiż, il-punti tas-sentenza appellata li huma, fil-fehma tagħhom, ivvizzjati bi żbalji ta' liġi u li wasslu lill-Qorti Ġenerali sabiex tqis, f'dan il-każ, li l-Kummissjoni kkonkludiet korrettament li kien hemm għajna mill-Istat.
- 37 F'dawn iċ-ċirkustanzi, l-eċċezzjoni ta' inammissibbiltà mqajma mill-Kummissjoni għandha tiġi miċhuda.
- 38 Għaldaqstant, l-appell ta' BTB u ta' DPH huwa ammissibbli.

Fuq il-mertu

- 39 Insostenn tal-appell tagħhom, l-appellanti jqajmu aggravju uniku li jinkludi żewġ partijiet fejn l-ewwel parti hija bbażata fuq il-ksur tar-regoli dwar l-oneru tal-prova u t-tieni parti hija bbażata fuq il-prinċipju ta' opportunitajiet ugwali għall-partijiet u fuq id-dritt għal smiġħ xieraq.

Fuq l-ewwel parti tal-aggravju uniku

– L-argumenti tal-partijiet

- 40 Permezz tal-ewwel parti tal-aggravju uniku, BTB u DPH isostnu, fl-ewwel lok, li, bil-kliem “sabiex jiġi stabbilit li l-Kummissjoni wettqet żball manifest fl-evalwazzjoni tal-fatti ta' natura li jiġġustifika l-annullament tad-deċiżjoni kontenzjuża, il-provi prodotti mill-appellant għandhom ikunu suffiċjenti biex iċaħħdu mill-plawżibbiltà l-evalwazzjoni tal-fatti miżmuma fid-deċiżjoni inkwistjoni”, li jinsabu fil-punti 90 u 142 tas-sentenza appellata, il-Qorti Ġenerali kisret ir-regoli tal-oneru tal-prova fil-qasam tal-għajna mill-Istat. Billi sostniet li kienu l-appellanti li kellhom jipproduċu provi suffiċjentement probatorji sabiex iċaħħdu mill-plawżibbiltà l-evalwazzjoni ekonomika kumplessa tal-fatti adottata fid-deċiżjoni kontenzjuża, il-Qorti Ġenerali qalbet l-oneru tal-prova.
- 41 Skont dawn l-imprizi, il-Qorti Ġenerali, minn naħa, stabbilixxiet id-dritt tal-Kummissjoni li ma turix kif il-miżuri inkwistjoni kienu jikkostitwixxu għajna mill-Istat u li tkun tista' tibbaża l-evalwazzjoni tagħha tal-fatti fuq sempliċi allegazzjonijiet jew elementi “plawżibbli” li hija ma tkunx obbligata tipprova l-veraċità tagħhom. Min-naħa l-oħra, il-Qorti Ġenerali eżiġiet li l-appellanti juru li l-miżuri inkwistjoni ma kinux jikkostitwixxu għajna mill-Istat.
- 42 Fit-tieni lok, BTB u DPH iqisu li mill-punti 90 u 142 tas-sentenza appellata jirriżulta li l-Qorti Ġenerali impliċitament qieset li, jekk jibqa' dubju wara l-eżami tal-miżuri kkonċernati mill-Kummissjoni, dan id-dubju jibbenefika lil din tal-aħħar, peress li din tista' tibbaża l-evalwazzjoni tagħha fuq sempliċi elementi “plawżibbli” li hija ma jkollhiex tistabbilixxi l-veraċità tagħhom.
- 43 Il-Kummissjoni tikkontesta l-argumenti ta' BTB u ta' DPH.

– L-*evalwazzjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja*

- 44 Skont ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, il-klassifikazzjoni ta' miżura bħala "għajjnuna mill-Istat", fis-sens tal-Artikolu 107(1) TFUE, tehtieg li l-kundizzjonijiet kollha segwenti jkunu ssodisfatti. L-ewwel nett, għandu jkun hemm intervent tal-Istat jew permezz tar-riżorsi tal-Istat. It-tieni nett, dan l-intervent għandu jkun jista' jaffettwa l-kummerċ bejn l-Istati Membri. It-tielet nett, dan għandu jagħti vantaġġ selettiv lill-benefiċjarju tiegħu. Ir-raba' nett, dan għandu joħloq distorsjoni jew jhedded li joħloq distorsjoni tal-kompetizzjoni (sentenza tad-19 ta' Diċembru 2019, *Arriva Italia et*, C-385/18, EU:C:2019:1121, punt 31).
- 45 Għandu jtifakkur ukoll li, konformement ma' ġurisprudenza wkoll stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, l-interventi li, taht kwalunkwe forma, jistgħu jiffavorixxu direttament jew indirettament lil impriżi jew li għandhom jiġu kkunsidrati bħala vantaġġ ekonomiku li l-impriża benefiċjarja ma kinitx tikseb taht kundizzjonijiet normali tas-suq, jitqiesu li huma għajjnuna mill-Istat (sentenza tas-6 ta' Marzu 2018, *Il-Kummissjoni vs FIH Holding u FIH Erhvervsbank*, C-579/16 P, EU:C:2018:159, punt 44).
- 46 Għalhekk, fid-dawl tal-għan tal-Artikolu 107(1) TFUE li jiżgura kompetizzjoni mhux distorta, inkluż bejn l-impriżi pubbliċi u l-impriżi privati, il-kunċett ta' "għajjnuna", fis-sens ta' dik id-dispożizzjoni, ma jistax jinkludi miżura mogħtija favur impriża permezz ta' riżorsi tal-Istat fejn din setgħet tikseb l-istess vantaġġ f'ċirkustanzi li jikkorrispondu mal-kundizzjonijiet normali tas-suq. L-*evalwazzjoni tal-kundizzjonijiet* li fihom tali vantaġġ ingħata għalhekk titwettaq, bħala prinċipju, bl-applikazzjoni tal-prinċipju ta' operatur privat (sentenza tas-6 ta' Marzu 2018, *Il-Kummissjoni vs FIH Holding u FIH Erhvervsbank*, C-579/16 P, EU:C:2018:159, punt 45).
- 47 Il-prinċipju ta' operatur privat jinsab fost l-elementi li l-Kummissjoni għandha tiegħu inkunsiderazzjoni sabiex tistabbilixxi l-eżistenza ta' għajjnuna, u għalhekk ma jikkostitwixxi eċċezzjoni li tapplika biss fuq talba ta' Stat Membru, meta huwa kkonstatat li l-elementi li jikkostitwixxi l-kunċett ta' "għajjnuna mill-Istat", li jinsab fl-Artikolu 107(1) TFUE, huma ssodisfatti (sentenza tas-6 ta' Marzu 2018, *Il-Kummissjoni vs FIH Holding u FIH Erhvervsbank*, C-579/16 P, EU:C:2018:159, punt 46).
- 48 F'dan il-kuntest, għandu jtifakkur li l-Qorti tal-Ġustizzja diġà ddecidiet li l-Kummissjoni ma tistax tipprezumi li impriża bbenefikat minn vantaġġ li jikkostitwixxi għajjnuna mill-Istat billi tibbaża ruħha sempliċement fuq preżunzjoni negattiva, ibbażata fuq l-assenza ta' informazzjoni li tippermetti li tasal għal konkluzjoni kuntrarja, fin-nuqqas ta' elementi oħra ta' natura li jistabbilixxu pożittivament l-eżistenza ta' tali vantaġġ (sentenza tas-17 ta' Settembru 2009, *Il-Kummissjoni vs MTU Friedrichshafen*, C-520/07 P, EU:C:2009:557, punt 58).
- 49 Għalhekk, meta l-Kummissjoni tapplika l-prinċipju ta' operatur privat, hija, tal-inqas, obbligata li tiżgura ruħha li l-informazzjoni li jkollha, minkejja li tista', jekk ikun il-każ, tkun frammentarja u inkompleta, tikkostitwixxi bażi suffiċjenti sabiex jiġi konkluz li impriża tkun ibbenefikat minn vantaġġ li jikkostitwixxi għajjnuna mill-Istat (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tas-17 ta' Settembru 2009, *Il-Kummissjoni vs MTU Friedrichshafen*, C-520/07 P, EU:C:2009:557, punt 56).
- 50 Fil-fatt, il-Kummissjoni għandha tibbaża d-deċizzjonijiet tagħha fuq elementi ta' ċerta affidabbiltà u koerenza, tali li jsostnu l-konkluzjonijiet li tasal għalihom (sentenza tas-17 ta' Settembru 2009, *Il-Kummissjoni vs MTU Friedrichshafen*, C-520/07 P, EU:C:2009:557, punt 55).
- 51 Barra minn hekk, kif irrilevat il-Qorti Ġenerali, essenzjalment, fil-punt 82 tas-sentenza appellata, il-Kummissjoni hija obbligata twettaq il-proċedura ta' eżami tal-miżuri kkonċernati b'mod diligenti u imparzjali, sabiex hija jkollha, meta tiġi adottata deċizzjoni finali li tistabbilixxi l-eżistenza u, jekk ikun il-każ, l-inkompatibbiltà jew l-illegalità tal-għajjnuna, l-elementi l-iktar kompleti u affidabbli possibbli sabiex tagħmel dan (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tat-2 ta' Settembru 2010, *Il-Kummissjoni vs Scott*, C-290/07 P, EU:C:2010:480, punt 90, u tat-3 ta' April 2014, *Franza vs Il-Kummissjoni*, C-559/12 P, EU:C:2014:217, punt 63).

- 52 F'dan il-każ, il-Qorti Ġenerali enfasizzat, fil-punt 81 tas-sentenza appellata, li l-oneru tal-prova li l-kundizzjonijiet għall-applikazzjoni tal-kriterju ta' operatur privat ġew issodisfatti jaqa' fuq il-Kummissjoni u li dan ikun iktar u iktar il-każ meta d-deċiżjoni kkontestata ma tkunx ibbażata fuq nuqqas ta' produzzjoni ta' elementi li kienu ntalbu mill-Kummissjoni lill-Istat Membru kkonċernat, iżda tkun ibbażata fuq il-konstatazzjoni li operatur privat ma kienx jaġixxi bl-istess mod bħall-awtoritajiet tal-imsemmi Stat Membru, li hija konstatazzjoni li tippreżumi li l-Kummissjoni kellha għad-dispożizzjoni tagħha l-elementi rilevanti kollha neċessarji għat-tfassil tad-deċiżjoni tagħha.
- 53 Għalhekk, kuntrarjament għal dak li jsostnu BTB u DPH, mis-sentenza appellata ma jirriżultax li l-Qorti Ġenerali qieset li huwa biżżejjed għall-Kummissjoni li tibbaża l-evalwazzjoni ekonomika tagħha fuq sempliċi allegazzjonijiet "plawżibbli" li hija ma hijiex obligata tipprova l-veracità tagħhom.
- 54 Fir-rigward tal-argument ta' BTB u ta' DPH li, fil-punti 90 u 142 tas-sentenza appellata, il-Qorti Ġenerali qieset li huma kellhom jipproduċu provi sabiex juru li l-miżuri inkwistjoni ma kinux jikkostitwixxu għajjnuna mill-Istat, għandu jiġi kkonstatat li dan l-argument jirriżulta minn qari żbaljat tas-sentenza appellata.
- 55 Fil-fatt, mill-punti 90 u 142 tas-sentenza appellata jirriżulta li l-Qorti Ġenerali qieset, essenzjalment, li, għalkemm il-Kummissjoni applikat il-kriterju ta' operatur privat, wettqet l-analiżi tagħha u wasslet fid-deċiżjoni tagħha għall-konstatazzjoni li l-miżuri kkonċernati jikkostitwixxu għajjnuna mill-Istat, huwa l-appellant li għandu juri żball manifest fl-evalwazzjoni tal-fatti mwettqa mill-Kummissjoni.
- 56 Issa, din il-kunsiderazzjoni hija biss konsegwenza tal-prinċipju stabbilit fil-ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, li jipprovdi li l-istħarriġ li l-qrati tal-Unjoni jeżerċitaw fuq l-evalwazzjonijiet ekonomiċi kumplessi li saru mill-Kummissjoni huwa limitat neċessarjament għall-verifika tal-osservanza tar-regoli ta' proċedura u ta' motivazzjoni, kif ukoll tal-preċiżjoni materjali tal-fatti, tal-assenza ta' żball manifest ta' evalwazzjoni tal-fatti u ta' użu ħazin ta' poter (sentenza tat-2 ta' Settembru 2010, Il-Kummissjoni vs Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, punt 66 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 57 Fid-dawl tas-setgħa diskrezzjonali wiesgħa tal-Kummissjoni għall-finijiet tal-applikazzjoni tal-prinċipju ta' operatur privat, il-Qorti Ġenerali ġustament illimitat l-istħarriġ tagħha għall-verifika tal-assenza ta' żbalji manifesti ta' evalwazzjoni fir-raġunament tal-Kummissjoni, meta hija applikat il-kriterju ta' operatur privat sabiex tistabbilixxi li l-miżuri kkonċernati kienu jikkostitwixxu għajjnuna mill-Istat.
- 58 Fil-fatt, kif ġustament fakkret il-Qorti Ġenerali fil-punt 87 tas-sentenza appellata, l-istħarriġ ġudizzjarju huwa limitat, fir-rigward tal-kwistjoni dwar jekk miżura tidholx fil-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 107(1) TFUE, meta l-evalwazzjonijiet tal-Kummissjoni jkun ta' natura teknika jew kumplessa (sentenza tat-30 ta' Novembru 2016, Il-Kummissjoni vs Franza u Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, punt 88 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 59 F'dan ir-rigward, il-Qorti Ġenerali ġustament fakkret ukoll fil-punt 88 tas-sentenza appellata, li, meta jkun hemm lok, għall-Kummissjoni, sabiex tivverifika jekk miżura tidholx fil-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 107(1) TFUE, li tapplika l-kriterju ta' operatur privat, l-użu ta' dan il-kriterju jimplika, b'mod ġenerali, min-naħa tal-Kummissjoni, evalwazzjoni ekonomika kumplessa (sentenza tat-30 ta' Novembru 2016, Il-Kummissjoni vs Franza u Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, punt 89 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 60 Kif jirriżulta minn ġurisprudenza stabbilita, l-eżami mill-Kummissjoni tal-kwistjoni dwar jekk miżuri speċifiċi jistgħux jiġu kklassifikati bħala għajjnuna mill-Istat, minħabba l-fatt li l-awtoritajiet pubbliċi ma jkunux aġixxew bl-istess mod bħal operatur privat, jirrikjedi li ssir evalwazzjoni ekonomika kumplessa (sentenza tal-20 ta' Settembru 2017, Il-Kummissjoni vs Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, punt 62).

- 61 Il-Qorti Ġenerali għustament ziedet, fil-punti 89 u 141 tas-sentenza appellata, li hija ma kellhiex tissostitwixxi l-evalwazzjoni ekonomika tagħha ma' dik tal-awtur tad-deċiżjoni li hija ntalbet tistharreg il-legalità tagħha (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-20 ta' Settembru 2017, Il-Kummissjoni vs Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, punt 63).
- 62 Għalhekk, il-Qorti Ġenerali wettqet l-istħarrig tagħha tad-deċiżjoni kontenzjuża b'konformità sħiha mal-prinċipji u mal-kriterji mfakkra mill-ġurisprudenza ċċitata fil-punti 56 u 58 sa 61 ta' din is-sentenza.
- 63 F'dawn iċ-ċirkustanzi, għandu jiġi kkonstatat li l-Qorti Ġenerali ma wettqitx zball ta' liġi meta qieset, fil-punti 90 u 142 tas-sentenza appellata, li huma BTB u DPH li għandhom jistabbilixxu li l-Kummissjoni wettqet zball manifest fl-evalwazzjoni tal-fatti b'mod li jiġġustifika l-annullament tad-deċiżjoni kontenzjuża.
- 64 Minn dan isegwi li l-ewwel parti tal-aggravju uniku għandha tiġi miċhuda bhala infondata.

Fuq it-tieni parti tal-aggravju uniku

– L-argumenti tal-partijiet

- 65 Permezz tat-tieni parti tal-aggravju uniku, BTB u DPH isostnu li, permezz tal-kliem użat fil-punti 90 u 142 tas-sentenza appellata, imfakkra fil-punt 40 ta' din is-sentenza, il-Qorti Ġenerali kisret il-prinċipju ta' opportunitajiet ugwali għall-partijiet u d-dritt għal smiġh xieraq.
- 66 Dawn l-imprizi jqisu li dan il-prinċipju jimplika l-obbligu li kull parti tiġi offruta possibbiltà raġonevoli li tippreżenta l-kawża tagħha, inklużi l-provi tagħha, f'ċirkustanzi li ma jpoġġuhiex f'sitwazzjoni ta' żvantaġġ ċar meta mqabbla mal-avversarju tagħha.
- 67 Issa, f'dan il-każ, billi qieset li BTB u DPH kienu obbligati jipproduċu provi suffiċjenti sabiex iċaħħdu mill-plawżibbiltà l-evalwazzjoni tal-miżuri inkwistjoni li saret mill-Kummissjoni, il-Qorti Ġenerali kisret l-imsemmi prinċipju billi qiegħdet lill-Kummissjoni f'sitwazzjoni privileġġata meta mqabbla mal-imsemmija imprizi. Fil-fatt, fil-każ fejn il-Kummissjoni u r-rikorrenti jipprovdu evalwazzjonijiet tal-fatti li huma kontradittorji iżda li madankollu jkunu wkoll plawżibbli t-tnejn li huma, l-ispejgazzjonijiet tal-Kummissjoni awtomatikament jiehdur preċedenza fuq l-ispejgazzjonijiet mogħtija mir-rikorrenti.
- 68 Skont BTB u DPH, il-Qorti Ġenerali eżiġiet li huma jipproduċu provi li s-saħħa probatorja tagħhom kienet oġġha minn dik tal-provi li abbażi tagħhom il-Kummissjoni kienet ibbażat l-evalwazzjoni tagħha tal-fatti.
- 69 Tali tqassim tal-oneru tal-prova jmur kontra l-ġurisprudenza li tirriżulta mis-sentenzi tat-28 ta' Marzu 1984, Compagnie royale asturienne des mines u Rheinzink vs Il-Kummissjoni (29/83 u 30/83, EU:C:1984:130, punt 16), kif ukoll tal-31 ta' Marzu 1993, Ahlström Osakeyhtiö *et* vs Il-Kummissjoni (C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 u C-125/85 sa C-129/85, EU:C:1993:120, punti 126 u 127), li jipprovdu li, meta l-Kummissjoni tikkonstata ksur tar-regoli tal-kompetizzjoni billi tibbaża ruħha fuq il-preżunzjoni li l-fatti stabbiliti ma jistgħux jiġu spjegati b'mod li ma huwiex ibbażat fuq l-eżistenza ta' aġir antikompetittiv, il-qorti tal-Unjoni għandha tannulla d-deċiżjoni inkwistjoni meta l-imprizi kkonċernati jressqu argument li jagħti dawl differenti lill-fatti stabbiliti mill-Kummissjoni u li għalhekk jippermettu li tingħata spejgazzjoni plawżibbli oħra tal-fatti minflok dik mogħtija mill-Kummissjoni sabiex jiġi konkluż li jeżisti ksur.
- 70 Il-Kummissjoni tikkontesta l-argumenti ta' BTB u ta' DPH.

– L-*evalwazzjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja*

- 71 Fir-rigward tal-livell ta' prova meħtieġ sabiex jintwera żball manifest fil-kuntest tal-applikazzjoni tal-prinċipju ta' operatur privat, għandu jiġi rrilevat qabel kollox li mill-kliem użat mill-Qorti Ġenerali, fil-punti 90 u 142 tas-sentenza appellata, jirriżulta li din eżiġiet li l-appellanti juru l-eżistenza ta' żball suffiċjentement serju li jdgħajjef l-*evalwazzjoni ekonomika* kumplessa mwettqa mill-Kummissjoni. Madankollu, la jirriżulta li l-appellanti għandhom juru l-assenza ta' għajjnuna mill-Istat, la jirriżulta li l-Kummissjoni tista' tibbaża ruħha fuq sempliċi allegazzjonijiet plawżibbli sabiex turi l-eżistenza ta' għajjnuna mill-Istat, u lanqas jirriżulta li l-appellanti għandhom jikkonfutaw kompletament l-analizi ekonomika tal-Kummissjoni.
- 72 Issa, kif għustament qieset il-Qorti Ġenerali, żball manifest jista' jintwera permezz ta' elementi li jcaħħdu mill-plawżibbiltà l-*evalwazzjoni tal-fatti* li saret mill-Kummissjoni fid-deċiżjoni tagħha. Madankollu, motiv ibbażat fuq żbalji manifesti għandu jiġi miċħud jekk, minkejja l-elementi mressqa mir-rikorrenti, l-*evalwazzjoni* kkontestata ma tidhirx ivvizzjata minn tali żball.
- 73 Għalhekk, il-possibbiltà li tiġi kkontestata l-plawżibbiltà tal-*evalwazzjoni tal-fatti* li saret mill-Kummissjoni fid-deċiżjoni tagħha hija stabbilita favur l-appellanti u, kuntrarjament għal dak li jsostnu BTB u DPH, il-kliem użat mill-Qorti Ġenerali fis-sentenza appellata bl-ebda mod ma jimplika li, f'dan il-każ, l-appellanti kienu obbligati jipprovdu provi li s-saħħa probatorja tagħhom kienet oġġha minn dik marbuta mal-provi li fuqhom il-Kummissjoni bbażat l-*evalwazzjoni* tagħha tal-fatti.
- 74 Huwa fid-dawl ta' dawn il-kunsiderazzjonijiet li l-Qorti Ġenerali evalwat, fil-punti 121, 124, 127, 180, 221, 248, 253, 276 u 285 tas-sentenza appellata, jekk l-allegazzjonijiet ta' BTB u ta' DPH kinux suffiċjenti sabiex icaħħdu mill-plawżibbiltà l-*evalwazzjonijiet tal-fatti* li saru mill-Kummissjoni fid-deċiżjoni kontenzjuża u qieset li dan ma kienx il-każ.
- 75 F'dak li jirrigwarda l-argument ta' BTB u ta' DPH ibbażat fuq is-sentenzi tat-28 ta' Marzu 1984, *Compagnie royale asturienne des mines u Rhein zinc vs Il-Kummissjoni* (29/83 u 30/83, EU:C:1984:130, punt 16), kif ukoll tal-31 ta' Marzu 1993, *Ahlström Osakeyhtiö et vs Il-Kummissjoni* (C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 u C-125/85 sa C-129/85, EU:C:1993:120, punti 126 u 127), huwa biżżejjed li jiġi rrilevat li l-Kummissjoni, meta tapplika l-prinċipju ta' operatur privat, ma għandhiex tibbaża ruħha fuq il-preżunzjoni li l-fatti stabbiliti ma jistgħux jiġu spjegati b'mod li ma huwiex ibbażat fuq l-eżistenza ta' aġir antikompettitiv, iżda għandha twettaq, bħala prinċipju, *evalwazzjoni ekonomika* kumplessa sabiex tiddetermina jekk l-impriza kkonċernata tibbenefikax minn vantaġġ li jikkostitwixxi għajjnuna mill-Istat.
- 76 F'dawn iċ-ċirkustanzi, għandu jiġi kkonstatat li, f'dan il-każ, meta, fil-punti 90 u 142 tas-sentenza appellata, hija qieset, li, "sabiex jiġi stabbilit li l-Kummissjoni wettqet żball manifest fl-*evalwazzjoni tal-fatti* ta' natura li jiġġustifika l-annullament tad-deċiżjoni kkontestata, il-provi prodotti mill-appellant għandhom ikunu suffiċjenti biex icaħħdu mill-plawżibbiltà l-*evalwazzjoni tal-fatti* miżmuma fid-deċiżjoni inkwistjoni", il-Qorti Ġenerali la kisret il-prinċipju ta' opportunitajiet ugwali għall-partijiet u lanqas id-dritt għal smiġħ xieraq.
- 77 Mill-kunsiderazzjonijiet preċedenti kollha jirriżulta li t-tieni parti tal-aggravju uniku għandha tiġi miċħuda bħala infondata.
- 78 Minn dan isegwi li l-appell għandu jiġi miċħud kollu kemm hu bħala infondata.

Fuq l-ispejjeż

- 79 Skont l-Artikolu 137 tar-Regoli tal-Proċedura, applikabbli għall-proċedura ta' appell skont l-Artikolu 184(1) ta' dawn ir-regoli, id-deċiżjoni dwar l-ispejjeż għandha tingħata fis-sentenza li tagħlaq l-istanza.
- 80 Skont l-Artikolu 138(1) tal-imsemmija regoli, applikabbli wkoll għall-proċedura tal-appell bis-saħħa tal-Artikolu 184(1) tal-istess regoli, il-parti li titlef il-kawża għandha tiġi kkundannata għall-ispejjeż, jekk dawn ikunu ntalbu. Peress li BTB u DPH tilfu, hemm lok li dawn jiġu kkundannati għall-ispejjeż, kif mitlub mill-Kummissjoni.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (Is-Seba' Awla) taqta' u tiddeciedi:

- 1) L-appell huwa miċhud.**
- 2) BTB Holding Investments SA u Dufferco Participations Holding SA huma kkundannati għall-ispejjeż.**

Firem